

πρὸς κάθε ξένο εἰδικὸ ἐπιστήμονα, ποὺ καταγίνεται στὸ ζήτημά τους, ζήτημα ζωῆς γι' αὐτούς, καὶ ποὺ ἀνακοινώνει τὴν γνώμη του. Κυριώτατη φροντίδα τῆς ζωῆς μου, ἀπάνου ἀπὸ κάθε ἄλλο, τὸ γλωσσικό μας ζήτημα, καὶ γιατὶ ἔξαιρετική εἶναι ἡ ἴστορική καὶ γλωσσική του σπουδαιότητη, καὶ γιατὶ σκετίζεται μὲ τὰ τωρινὰ ἑνὸς εὐγενικοῦ λαοῦ καὶ μὲ τὶς ἐλπίδες του γιὰ τὰ μελλόμενα. Λυπᾶμαι μονάχα πῶς μπαίνω σήμερα καὶ ξετάξω τὸ ζήτημα, ξένος ἔγω, χωρὶς νὰ τὴν γνωρίζω καὶ νὰ τὴν αἰστάνομαι τὴν ζωντανή γλώσσα, ὅστε νὰ μπορέσω καὶ πραχτικά μὲ λογοτεχνικὲς ἀπόπειρες νὰ λάβω μέρος μέσα στὴν κίνηση.^(*) Ο πιὸ φλογερός μου πόδος εἶναι νὰ εἴχα γεννηθῆ καὶ νὰ εἴχα ἀνατραφῆ στὴν Ἑλλάδα καὶ μέσα στὴν ψυχή μου μαζὶ μὲ τὴν στέρεα τὴν πεποίθηση γιὰ τὴν ἀνάγκη τῆς γλωσσικῆς ἀναμόρφωσης καὶ μὲ τὴν ἀσάλευτη θέληση γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῆς νὰ είται ἐνωμένη ἑνὸς Σαιξῆρον καὶ ἑνὸς Γκαϊτε ή ποιητική δόναμη.»

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

(*) Δὲν ξέρω ἀνὸπὸ ξεχωριστοῦ του ή ἀπὸ μετριοφροσύνης ἢ γιατὶ θὰ είται ύστερωπερχ, δὲν ἀναφέρεται κάποια λιγεστά, βίβαια, κομμάτια, δύμας ἄρχετα γιὰ νὰ δεῖξουν πῶς γνωρίζει καὶ πῶς αἰσθάνεται καὶ τὴν ζωντανή μας γλώσσα καὶ τὴν κοινωνίαν. Φανήκανε, χωρὶς δύναμα, ἕδω καὶ κάμπισσα χρόνια, στὴν «Ημέρα» του Τριεστοῦ καὶ στὸ περιόδο «Εστία».

ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ^{*}

(ΤΟ ΝΗΣΙ)

ΣΤΟ ΜΕΤΟΧΙ

Αιώνος μ' ἔναν καλόγερο.

Ἐνα δειλινὸ πῆγα σὲ μετόχι τῆς μονῆς τῶν Ἱερῶν δυτικὰ τῆς Χώρας. Ο ἡγούμενος ἔλειπε στὰ χτήματα τὰ βορεινά, μὰ ηταν ἔκει ἔνας καλόγερος ἀπὸ τὸ «Ἄγιον Όρος» ποὺ μὲ ὑποδέχτηκε μὲ κρυμένη πονηριὰ καὶ περιέργεια. Καθήσαμε ἀποκάτω ἀπὸ τὴν κληματαριά. Κοντὰ εἴχαν φυτρώσει κάτι πρινέρια δέντρα γεναμένα, καὶ μακριὰ φαινόταν ἡ θάλασσα. Νομίζοντας πῶς ηταν δὴγούμε-

* Η ἀρχὴ στὸν ἀριθ. 355.

ΠΕΤΡΟΥ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ

ΣΠΑΣΜΕΝΕΣ ΨΥΧΕΣ*

Ἐνα σκληρὸ κακὸ γέλοιο ἔσκισε τὸ λαϊκὸ τοῦ Ορέστη.

— Α! ἀφονει τὶς ὑποκοινίες καὶ ρήξε πιὰ κάτω τὴν μάσκα τῆς σεμνότητας! Ποὺ εἴσουνε; ποὺ γύριζες;

Τῆς εἶχε ἀρπάξει τὸ χέρι καὶ τῆς τέσφιγγε καὶ τῆς τὸ στρούφιζε.

— Α! πέρασες ὥραῖς ἵσυ! Μὲ τὸ γέρικο σαράβαλο ποὺ δὲν ἔκολλε ἀπὸ κοντά σου καὶ τρίβεται ἀπόνω σου καὶ θέλει νὰ σὲ μεθήσει μὲ τὰ μεγάλα του τὰ λόγια. Αα! πέρασες ὥραῖς, ἵσυ!

Καὶ τὴν στρίγμωνα στὴ γωνιὰ τοῦ μπαλκονιοῦ κ' ἔνας σεισμὸς περνοῦσε ἀπὸ τὰ μάτια του, ἀπὸ τὰ χέρια του, ἀπὸ τὸ γού του. Η Χρυσούλα μικροτσικη εἶχε γίνει στὴ γωνιὰ καὶ πολεμοῦσε νὰ γλυτώσει τὰ χέρια της.

* Η ἀρχὴ στὸν ἀριθ. 355.

νος τὸν ρώτησα γιὰ τὸ μετόχι, πόσα στρέμματα χωράφια, πόσες ἐλιές καὶ πόσα γιδοπρόδικα ἔχει. Ο καλόγερος ἀποκρίθηκε.

— Καὶ γὼ ξένος εἴμαι καὶ δὲν ξέρω. Μὰ σὺ τὶ ρωτᾶς; Ποὺ τρέχεις ἔτσι στὶς ἐρημίες; τὶ θὲς ἐδῶ πέρα;

— Γυρίζω ἔτσι, γιὰ νὰ μάθω.

— Καὶ τὶ ἔχεις νὰ μάθεις ἐδῶ πέρα; Δὲ σὲ καταλαβαίνω.

— Νά, τὸ ξένος μου είναι κακομοιριασμένος, πάσι νὰ χαθεῖ καὶ τὴν δυστυχία του τὴν ἀγαπῶ. Ο καθένας κυτάζει τὶς δουλειές του, καὶ γὼ ἀλλη δουλειὰ δὲν ξέω παρὰ νὰ μαθαίνω τὶς σκέρπιες δύναμες τῆς φυλῆς μου. Τὸ λυποῦμαι τὸ ξένος μου καὶ δεξιῶς τέτοιο ξένος νὰ τὸ βοηθοῦν τὰ παιδιά του, μὰ τὰ παιδιά του δὲν είναι δέξια νὰ τὸ βοηθήσουν καὶ μόνον εὐχοντας καὶ ἐπίζουν, χωρὶς δύμας καὶ νὰ προσπαθοῦν κάτι καλὸ νὰ τοῦ κάνουν νὰ τὸ γνωρίσουν καλλίτερα καὶ νὰ τὸ βάλουν σὲ καλὸ δρόμο. Μ' ἀρέσει νὰ καταπιάνομαι ἐγὼ ἐκεῖνα ποὺ οἱ ἀλλοι μονάχα εὔχονται νὰ γίνουν. Καθένας ποὺ καταγίνεται μὲ τὴ φυλὴ του δυναμόνει τὴν ψυχή της, τῆς προσθέτει ἔναν κόκκο ἀκόμα κοντά στὸν τέσσους ἀλλούς περασμένους. Είναι πλούσια ή φυσή τῆς πολὺ παλιᾶς φυλῆς μου, μὰ πάντα χρειάζεται καιγύριους κόκκους γιὰ νὰ τὴ δυναμόνουν, γιατὶ οἱ παλιοὶ μπαγιατιάζουν. Ένα ξένος ποὺ γεννᾷ ἀνθρώπους τέτοιους ποὺ κάνουν ώραιες πράξεις, είναι ζωντανό. Κάθε καιγύρια πράξη τους ζωντανεύει τὴν ζητική συνεδρήση.

— Εσύ τὶ πράξῃ κάνεις;

— Δίνω τὸν έκαστο μου στὴ φυλὴ μου, γιατὶ δὲν ξέω τίποτε ἀλλο νὰ δώσω, ἀς πούμε χρήματα γιὰ τὸ στόλο. Καὶ μού φαίνεται πώς αὐτὸς δυναμόνει τὴν ψυχή της.

— Καὶ τὶ θὰ καταλάβεις ἔπειτα;

— Τίποτα. Δὲ γυρεύω καμίαν ἀνταμοιβή. Κάποτε γυρίζοντας σὲ χωρὶς ἑλληνικὰ χαμένα στὶς ἐρημίες καὶ ἀρημένα, ωρῶς ἔν μὲ βλέπει κανεῖς, ποὺ βρίσκομαι καὶ τὶ κάνω. Μὰ πάλε ὅταν φαντάζομαι πώς μὲ βλέπει δεῖγκας ἢ ὁ τάξες, βαρυσύμα. Δὲν ξέρουν αὐτοὶ τὶ αἰσθάνομαι, οὕτω θὰ τοὺς τὸ ἔξηγήσω. Καὶ χαίρομαι ποὺ εἴμαι χαμένος σ' αὐτὲς τὶς ἐρημίες τὸν καιρὸ ποὺ ἀλλοιοί εἴσιν εἰς τὸν οὐρανόν τοῦν χαροπολεμεῖς γυρεύουν νὰ παντερευτοῦν, νὰ βροῦν κοινωνίκες θέσεις, νὰ γλεντήσουν, νὰ χάψουν μύγες. Τὸν καιρὸ ποὺ ἀλλοιοί ξούσουν στὰ Παρίσια καὶ στὶς μίμησες τῶν

Παρισιῶν, ἔμεινα ἀνάμεσα στοὺς "Ελληνες, ἔζησα στὰ χωριά τους καὶ τοὺς γνώρισα. Πότε νὰ μὴν ξέρω τοὺς "Ελληνες καλλίτερα ἀπ' αὐτούς; "Ηταν καὶ χρήσιμο γιὰ τὴν ἀνατροφή μου στὰ χρόνια τῶν ἀνυπόταχτων τῶν ἀταχτῶν πόθων μου νὰ ναιώθω πῶς είμαι περιτριγυρισμένος ἀπὸ "Ελληνες. Σ' ἔνα χωρὶς ἑλληνικὸ μέσα στὴ Θράκη περνοῦσα. Τὸν παπᾶ τὸν εἶδα, καὶ τὸ δάσκαλο καὶ τοὺς χωριανούς. Τὸν παπᾶ τὸν ρώτησα πόσα σπίτια ἔχει τὸ χωρίς, καὶ τὸ δάσκαλο πόσα παιδιά μαζεύει στὸ σκολεῖο καὶ πόσα κορίτσια. Τοὺς προεστοὺς καὶ τοὺς ἄλλους χωριανούς τοὺς ρώτησα πῶς πήγαν τὰ γεννήματα ἐφέτος, τὶ εἶδη καλλιεργοῦν καὶ ἀν μετέκούνται. Τοὺς ξούσης μονοιασμένοι, ἢ γιατὶ μικλώνουν ἀναμεταξύ τους, καὶ πῶς τὰ περγούν μὲ τὰ γειτονικὰ χωριά καὶ μὲ τὴν κυριότητη σημαίνει τὸν πούμενον. Καὶ οὐτέ τὸν καταρράπωτον πέρασεν οὐτέ τὸν παντοτενή διαμετρητή τους. Έκει νοιώθω καλὰ διὰ τὸν ξυνθρόπων δὲν ένδιαφέρουν οἱ λεπτομέρειες τοῦ κάθε ἀτόμου, ἀλλὰ δυὸ τρία γενικὰ ἀνθρώπινα αἰσθήματα, γιατὶ οἱ διαφορές καὶ τὸ μόνο πού κάτι σημαίνει, σχηματίζονται καὶ τὸ μόνο πράματα δύμας, είναι ή διμοιρίη τους. Καὶ στὶς πολιτείες τώρα τὰ ίδια ξεδιχλώνω ἀφοῦ τὰ εἶδα πρώτα καθαρὰ μέσος στὰ χωριά. Η κοινωνικὴ εἰκόνα τῶν χωριών μεῖνει τὸν ποστό δρόμο γιὰ τὴν κοινωνικὴ ψυχολογία μου. Τὰ πολιτικὰ τυμχέροντα τῶν ἀρχόντων τῶν χωριών μιᾶς φυλῆς τυνταρίζονται μὲ τὴν ἀνάγκη καὶ πλάσουν ἀγάλι τοὺς πολιτικούς δργανισμούς, τὰ κράτη. Καὶ τὰ χωριά πάλι οἶσα, μὲ τὴν ίδιοφυΐα τους γιὰ τὴ δουλειά καὶ μὲ τὸ νὰ είναι σὲ κατάλληλο γιὰ τὸ δημόριο μέρος χτισμένα, γίνουν σιγὰ σιγὰ πολιτείες, φτειάνουν τὸν πολιτισμό. Καὶ ἀπὸ τὸν πολιτισμὸ βρχίσουν οἱ ἔξαιρετοι ἀνθρώποι. Πὼν σὲ τίποτε δὲ διαφέρουν ἀπὸ τοὺς ἄλλους, μόνο στὴν ένταση τῆς ζωῆς.

Στὸ χωρὶς βλέπω τὴ βάση τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτὸς ίσως καὶ μ' ἀρέσει τόσο νὰ βλέπω χωριάτικα

— Ω! πονῶ..., μὴ μὲ σφίγγεις! πονῶ...

Καὶ τὰ μαλλιά της ἀρχίσαν νὰ ξεπλέκουνται καὶ νὰ τὴν πέφτουν στοὺς ὄμοιους.

— Ποὺ γύριζες; Ποὺ γύριζες; Α! ὑποκρίτρια, σεμνὴ έσου, ποὺ σπαράζεις ἀπὸ τὴν ἀκολασία καὶ λιγνώνεσαι, εύτὺς ὡς νοιώσεις καὶ τὸ πιὸ ἀλλοφρό μού χάδι απάνω σου!

Καὶ γέλασε τὸ ίδιο τὸ φριχτό του γέλοιο.

(Α! Θέ μου! Θέ μου! γιατὶ τὰ χέρια ποὺ ἀγαποῦμε, νὰ μποροῦνες αὐτὰ μόνο τόσο τέλεια καὶ μᾶς ξεσκίζουν λουρίδες-λουρίδες τὴ ζωή!)

Η Χρυσούλα ἀκίνητη ὡς τότε καὶ στριμωγμένη, πετάχτηκε ἀπάνω σὲν ἀλαφίνα πληγωμένη καὶ μ' ἔνα τίναγμα τοῦ Κορμοῦ της λευτέρωσε τὰ χέρια τῆς καὶ τὰ μαλλιά της καὶ ξεχυθήκαν δλα δπάνω στὰ μηλίγγια τῆς, στὸ μέτωπο, στοὺς ώμους.

— Μὴ μού σκίζεις τὴν καρδιά! φώναξε μὲ φωνὴ σχηριά καὶ πνιγμένη, μὴ μού σκίζεις τὴν καρδιά!

— Σὲ μισῶ! Σὲ μισῶ! Απδειάζουνε τὰ χέρια μου νὰ σ' ἀγγίζουν!

Τέντωσε τὸ δεξό της τὸ χέρι καὶ ἔφραξε τὸ στόμα τοῦ Ορέστη καὶ μὲ τὸ ἀριστερό της ἐσφιγγεῖ μὲ δλη τὴ δύναμη τὴν καρδιά της. "Ολο τὸ

ἔμμερων ἐπεφτε τῷρα ἀπάνω τους. Κ' εἶται ἔνα θέμα ύπεροχο θαυμοχρυσωμένο ἀπὸ τὸ τριανταφύλλι ἀντιφέγγισμα τῆς αὐγῆς, εἶταν ἔνα θέμα ύπεροχο, — χαμένο, γιατὶ κανένα μάτι ἀνθρώπου δὲν τὸ χάρικε.

Αναβρύζει τώρα, ξαπ

κατατόπια, τὸ ἀλέτρι καὶ τὰ ζευγάρια, τὰ χωράφια καὶ τὸ ἀλώνια. Ἀλλοῦ βλέπω θάλασσα, καράδια καὶ φαροπούλες. Στὰ σκολειὰ δακρύζει κάποτε μυστικὴ ἡ ψυχή μου ποὺ ἀκούω τὰ παιδιά τοῦ Εθνους μου νὰ τραγουδοῦν παλιὰ γνωστὰ τραγούδια. Τότε μὲ σέρνουν ἀβάσταχτα οἱ μυστικὲς φωνές μου τόσο ποὺ τυφλόνομαι γιὰ τὸ ἀλλα πράκτη τοῦ κόσμου. Μὲ ἐδάσκαλος πάντοι μὲ ξυπνάει δικηγρα καὶ μοῦ δείχνει τὴν κακομοιογία τοῦ Εθνους μου.

('Aixc)oufet)

IAAE

Ο ΣΟΦΟΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

«*H καθαρεύονσα δὲν εἶναι τοῦ λαοῦ ἀλλοτρία*».

Ο σοφός Εισαγγελέας του "Αραιού Πάχου κ. Τζιβανόπουλος" έβγαλε τώρα τελευταῖς σὲ βιβλίο τις «Γνωμοδοτήσεις του ἐπὶ σπουδαίων νομικῶν ζητημάτων». Μέσα σ' αὐτὸ τὸ βιβλίο βρίσκεται ευ- πωμένη καὶ μᾶ γνωμοδότητή του μὲ τὴ ἐπιγραφὴ «Αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων δὲν πρέπει νὰ γράψῃ φωνταὶ εἰς δημοδη γλώσσαν». Εἶναι τὸ πολιόρκετνο ἀπὸ τὸ 1901 ἔγγραφό του στὸν Εισαγγελέα τῶν Ἐφετῶν Αχρίστη, γιὰ νὰ τιμωρήσῃ τὸ δικαστὴ Βόλου κ. Στελλάκη, ποὺ εἶχε γράψει τότες μιὰν ἀπόφασή του στὴ δημοτικὴ γλώσσα. Ο Στελλάκης εἴται δὲ πρῶτος δικαστὴς που εἶδε τὶ ἀφράντισμο φέρει στὰ Ἰδιωτικὰ συφέροντα τοῦ κοσμάκη ἡ δικα- νόνητη γλώσσα τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων. Ἀν ἡ πλουτοκρατία μὲ τὴ δύναμην τοῦ παρό, στίβει τὸ αἷμα τοῦ ἀργαζόμενου λαοῦ, ἡ γραφειοκρατία, ἀλλη φοβερὴ πληγὴ τοῦ σημερνοῦ Κράτους, ἐκμεταλλεύεται τὸ φτωχόκοσμο μὲ τὴ μέθοδο τοῦ γλωσσικοῦ μανταρινισμοῦ. Οἱ νόμοι εἰναι ἀγνωστοὶ γιὰ πάντα στὸ λαό, σὲ τέτοια γλώσσα ποὺ βρίσκουνται γραμμένοι. Πῶς δὲ λαός νὰ συμμορφωθῇ μὲ νόμους ποὺ δὲ νοιώθει; Καὶ πῶς δὲ λαός νὰ μπῇ στὴν Ἰδέα τῆς Δικαιοσύνης μὲ ἀπόφασες γραμμένες σὲ ξένη γλώσσα;

Αύτά οἱ μεγάλοι καὶ τραχοὶ τύρχνοι τοῦ λαοῦ
δέν τὰ χαμπαρίζουν. Ὁ λαὸς πρέπει μόνο νὰ πλε-
ρώνῃ καὶ νὰ μὴν ξέρῃ τὸ γιατί. Φῶ; στὸ λαό, ση-
μανεῖς θάνατος στὴν τυρχνία τῶν ίκινεταλλευτῶν.

στήθια της άνεβοκατεβάνων φουρτουνιασμένα. Και τὰ μαλλιά της γελούσανε εύτυχισμένα κι δλόχρυτα μέσα στὰ δάχτυλα τῆς Αύγης.

Καὶ τὰ λόγια δὲν μπορούσχες πιά νὰ κλειστοῦνε στήν καρδιά καὶ ξεχυνόντανε ὅλο καὶ πιὸ δρμητικά κι ἀνυπόταγτα.

— Ἔγώ σ' ἀγαπῶ ! σ' ἀγαπῶ ! Ωὐ νὰ μπο-
ροῦσε καὶ μὴ σ' ἀγαπῶ ! Στριγμάνομαι σὲ μιὰ
γνωστὴ νὰ μὴ μὲ βλέπεται, νὰ μὴν πιάνω τόπο, νὰ μὴν
σὲ πειράζω. Καὶ βλέπω. Καὶ βρχτῷ τὴν καρδιὰ
μου καὶ μὲ τὰ δυό μου τὰ χέρια. Ω ! νὰ μποροῦσα
νὰ μὴ σ' ἀγαπῶ ! Τὰ μπράτσα μου ἀδυνατίσανε,
χλωμιάσανε τὰ μάγουλά μου, ἐλιώσε τὸ κορμό μου
νὰ σὲ περιμένει καθε τρωτὸ δλόρθι, ἀπάνω στὸ
μπαλκόνι, ἔδω ! Κι ὡς σ' ἀκούω ν̄χρηστοι τρέχω
νὰ κρυφτῶ στὸ κρεβάτι, νὰ μὴ δεῖς πῶς ἀγυ-
πτινοῦσα κ' ὑπόφερα γιὰ σένα ! Κ' ἔρχεσαι μουσκε-
μένος ἀπὸ τὴν μυρουδιὰ μιᾶς πλούσιας πόρνης καὶ
τρικλίζεις θυμούμενος τὸ κορμό της. Είσαι κουρα-
σμένος κι ὡς σὲ παίρνεις δὲ μπνος, γλυκοζεφωνίζεις
τ' ὅνομά της, κι ἀπλώνεις τὰ χέρια σου νὰ τὴν
ἀγκαλιάσεις — κ' είμαι δίπλα σου ἔγώ, ἔγώ που
λιώνω, ἔγώ ἡ σκλέβα, ἔγώ τὸ σκυλάκι ! Καὶ δὲ
μιλῶ ! Κι ὡς ἀνοίξεις τὰ μάτια σου καὶ δεῖς πῶς

Κ' ἔτοι· ἡ χερούκκα τοῦ σοφοῦ Εἰσαγγελέα ἀδραξεῖ τὸ δικαστὴν Στελλάτην, ποὺ τοῦ πέρχεται ἀπὸ τὸ νοῦ πώς πρῶτος σκοπός τῆς Δικαιοσύνης εἶναι ἡ πεποι-θήση τοῦ κοσμάκη γιὰ τὴν κάθε μιᾶ κριτολογία, καὶ γιὰ τὸ λόγο ποὺ αὐτὴν ρίχνει τὸ δίκιο στὸ ἔνα ἢ στὸ ἄλλο μέρος, καὶ γιὰ τὸν τρόπο ποὺ σκέφτεται γιὰ νὰ τὸ κάνῃ αὐτό. Καὶ κάθησε ὁ Εἰσαγγελέας ἐπαντογνωστῆς καὶ γνωμοδότης: «Τὸ Πρωτοδι-κεῖον Βόλου ἀδημοσίευσεν ἐχάρατως ἀπόφασιν εἰς δη-μώδη γλωσσαν γεγραμμένην. Παρακαλῶ δὲ ὑπάρ-χα νὰ καταδιώξητε τάχιστα πειθαρχικῶς τοὺς ἐκδό-τας τοικύτην ἀπόφασιν δικαστῆς διὰ τὴν ἐκ κου-φότητος περάβασιν τοῦ ἔκατῶν καθῆκοντος». Τὸ περίεργο! νὰ παρακαλεῖς τὸ «εσεκυτοῦ καθῆκον» τὴν στιγμὴν ἵσα ἵσα ποὺ πᾶς νὰ τὸ βάλῃς σὲ τάξην καὶ σὲ σειρά. ῥέζὸν ἀ νομίζῃ δ. κ. Εἰσαγγελέας πώς τὸ καθῆκον τοῦ δικαστῆ εἶναι νὰ σκοτίζῃ τὸ δίκιο, βγάζοντας τὴν ἀπόφασή του σύφωνα μὲ τὸ κόρμα ἢ μὲ τὴν τοσέπη. Τότες εἰμιστε σύφωνες. «Καὶ δὲν ὑπάρχει μὲν διάταξις ἐν τῇ νομοθεσίᾳ δι-ρίζουσα διτὶ ὑποχρεωτικὴ τῶν δικαστῶν γλωσσα εἶναι ἡ γῦν ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐν χρήσει οὖσα, ὑπάρχει δ' δικαστικὸς διάταξις τοῦ ἀρθρου 29 Δ' τοῦ διοικητικοῦ δικανισμοῦ, καθ' ἥν τὸ ὄρος τοῦ γρά-φεων πρέπει νὰ εἶναι ἐφημορισμένον εἰς τὴν ἀξιοπρέ-πειαν τοῦ γράφοντος». Καὶ τί μεγαλύτερη ἀξιο-πρέπεια γιὰ ἔναν δημόσιο ὑπάλληλο νὰ γράψῃ τὴν γλώσσα τοῦ λαοῦ ποὺ βάλθηκε ἵα ὑπερτήση; «Η καίνη δ' αὕτη γλώσσα (ἢ καθαρεύουσα) ἔχει βάσιν τὴν γῦν λαλουμένην καὶ δὲν εἶναι τοῦ λαοῦ ἀλλοτρία». Η καθαρεύουσα δὲν εἶναι τοῦ λαοῦ ἀλ-λοτρία! Πρέπει νὰ εἶναι κανέὶς πολὺς σοφός, καὶ μάλιστα στὴν Ἑλλάδα σοφός, γιὰ νὰ δογματίζῃ ἔτοι, ἀμελέτητα, ἀσυλλόγιστα, ἀστόχαστα, ἀντιε-πιστημονικά. «Οὕδεις ἐκ τῶν διαδίκων ἐσκέφθη νὰ καταφέγη τὰς δικαστικὰς ἀποφάσεις ἐπὶ τῷ δι: εἰς γλωσσικὸν αὔτῶν τύπον κατήντησεν εἰς τὸν λαόν γένοι καὶ ἀκατάληπτοι». Κ' ἐπειδὴ δὲν τὸ σκέφτηκε κανένας, ἀρα ἀπαγορεύεται νὰ τὸ σκέφτοιμε ἐμεῖς, ἀντὴν λέγεται εἰσαγγελικὴ λογική, μὲ τὸ συμπά-θειο. Μὰ ποὺ τὸ ζέρει δ. κ. Εἰσαγγελέας πώς δὲν τὸ σκέφτηκε κανένας. Θαδὸς εἶναι καὶ μπαίνει μέσα στὴν ἀλλοτικὴ σκέψη; Μπορεῖ! Θελήσανε, λέει, οἱ δικαστὲς τοῦ Βόλου «επως ἀποδείξωσιν δι: οὐσιώ-δης σκέψις καὶ πόθος ἐμφωλεύων εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν εἶναι ἡ ἐπικράτησις γλωσσικοῦ ἰδιώματος τεχνητοῦ, αὐθικρέτου καὶ ἀνυπάρκτου ἐν τῇ γλω-

είμαι έγώ, ἀποτρχεῖσα: καὶ γυρίζεις ἀπὸ τὴν ἄλλην
μεριά. Ὡω ! πεθάνω ! πεθάνω, δὲ μὲ βλέπεις ; !
Νά, πιάσε τὰ χέρια μου, κύταξε τὰ μάτια μου,

ἄγγιξε τὰ στήθια μου, βάλε τὸ χέρι σου ἀπάνω στὴν καρδιά μου νὰ δεῖς, λιώνω, χάνουμαι, πεθαίνω σιγά-σιγά κι ἀθόρυβα, γκωρίς νὰ σου δίγω κόπο,

χωρίς νὰ τὸ νοιώθεις, χωρίς νὰ σ' ἔνοχλω ! 'Αα ! μούρχεται νὰ αὖθιδ πάτε πόδια σου καὶ νὰ φιλήσω γονατιστὴ τὸ χέρι σου τὸ ἐλεήμονο, ποὺ δὲ μὲ διώχνει, μόνο καταδέχεται νὰ μ' ἀγγίζει ἀκόμα καὶ νὰ μὲ σκοτώνει ! .. 'Αα ! Θί μου ! Θέ μου ! δὲ θλέπεις, δὲ λυπάσται Σύ !

"Ανοίξε τὰ χέρια της στὸ Επιμέρωμα — σὲ νὰ περίμενε κανένα νέρθεις ἀπὸ καὶ μέσα καβαλάρης νὰ τήγε σώσει.

Δέν μποροῦσε πιὰ νὰ κρατηθεῖ στὰ πόδια της κ' ἔπεισε ἓνας σωρὸς χάμω καὶ πιάστηκε ἀπὸ τὰ παγωμένα οἰδηρά τοῦ μπαλκονιοῦ κι ἄρχισε νὰ κλαίει, νὰ κλαίει. Σκύζε, βουβά, ἀπερηγδόντα. 'Αλαφίνα ἔμοιας ὅταν πιαστεῖ στὰ δίχτια τοῦ κυνηγοῦ καὶ μπερδέψει καὶ σωριαστεῖ κι ἀκούσει τριγύρω της τ' ἀλυγτήματα ἀνήλεων σκυλιών.

— "Α ! Κλαίσ ! Κλαίσ !
"Εἶω φρεγῶν γίνονται ὁ Ὁρέστης. "Ω ! τί μαρ-

σικῇ συνειδήτεις τοῦ "Εθνους". Τὴν κκκομοία τὴν φτωχοκαθαρεύουσα, πάλιν τὰ ἐπιχειρήματά της γιατὸν νὰ μᾶς χτυπήσῃ! Μά, κύριε Εἰσαγγελέα, ὑπάρχει δὲλλο ἀπὸ τὴν καθαρεύουσα «γλωσσικὸν ἰδίωμα τεχνητόν», αὐθαίρετον καὶ ἀνύπαρκτον ἐν τῇ γλωσσικῇ συνειδήσει τοῦ "Εθνους"; Ποιός λαὸς μιλάει, σκέφτεται, γράφει, μὲ τὴ δικαστική σας καθαρεύουσιάν κη γλώσσα; Καὶ πῶς ἔχετε τὴν τόλμη νὰ βρίζετε τὴν ἀληθινὴ γλώσσα τοῦ "Εθνους σας, καὶ νὰ τηνὲ λέτε «ἀνύπαρχτη»; «Παλαιὸν ἄξιωμα παρὰ τοῖς νομικοῖς εἶνε ὅτι ἡ γλώσσα τῶν νόμων καὶ τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων πρέπει νὰ εἴνε πεζὴ καὶ λιτοτάτη». Ξέρετε, κύριε Σοφέ, ἀλλη γλώσσα πιὸ πεζὴ, πιὸ λιτοτάτη ἀπὸ τὴν ἀπλῆ μας, τὴ δημοτική μας, τὴν καθαυτὸ γλώσσα τοῦ λαοῦ μας; Αὐτὴν ἵστα ἔχει καὶ τὰ μεγάλα τὰ χαρίσματα, νὰ είναι ποιητικότατη μέσα στὴν πεζότητά της, καὶ πλουσιώτατη μέσα στὴ λιτότητά της, σὰ μιὰ γυναικα ὥραια, ἀπλὴ καὶ καλή, ἁγῶ ἡ καθαρεύουσά σας ἔχει: ὅλα τὰ φτιαχίδια, τὶς μπογίες, τὶς ποὺντρες, τὰ φευτοστοιίδια, τὶς τυχχίες παλιογύναικες τοῦ ἀλαφόροκτου. Ό κ. Εἰσαγγελέας δμως πῆρε τέτοια φέρα, ώστε φάνει στὸ νὰ λέγῃ τὴ δημοτικὴ γλώσσα «ἀκτανόητη»! «Διὰ τῆς τοιαύτης δὲ πρᾶξεως οἱ δικασταὶ δυσχεραίνουσι καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἐλέγχου τῶν ἀποφάσεων ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων δικαστηρίων, ἀτιναχτικροῦνται εὔτω νὰ μελετήσωσι καὶ τὴν ἐρμηνείαν τῆς γλώσσης ἐκάστης ἀποφάσεως. "Ηδη πολλὰ ἡκούσθησαν παράπονα διεργατικῶν φιλοτεχνικῶν εἴνε ἐνεκκ τῆς γλώσσης (δῆλο τὴν ἐννοια, βρέ για τὸ Θεό!) αὐτῶν ὅλως ἀκατακανόητα· ἔκαστος δ' εὐκόλως δύναται νὰ ἐννοήῃ πόσον μέγχ θὰ ἦτο τὸ κακόν, ἐπειδὸν τοιαύτης δικαστικαὶ ἀποφάσεις δμοίως συντεταγμέναι: καὶ πόσον θὰ ἐξεμεταλλεύεται τὴν γλώσσην αὐτῶν ἴδιοτροπίκην ἡ στρεψοδικία. Ή στρεψοδικία. Ηδοκα ἐγκλήματα καὶ τὸ δνομά της ἔγιναν ἀπὸ τὴν καθαρεύουσα, μόνο δοὺς ἀνηκατεύουνται μὲ τὰ ρωμαϊκα δικαστήρια μποροῦν νὰ φανταστοῦνται. Τώρα ἡ καθαρεύουσα κάτου ἀπὸ τὴ λεοντὴ τοῦ κ. Εἰσαγγελέα καὶ τὴ στρεψοδικία ἐπικαλιέται ἐνάντια τῆς δημοτικῆς. Μά κι αὐτὸν νὰ εἴταις ἀλγθινόν, δὲν είναι λόγος νὰ ἐμποδίσῃ τὴ γλώσση τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὰ δικαστήρια. "Ας βροῦνται τρόπο οι κ. κ. Σοφοί, γιατὸν μὴ μπορῇ ἡ στρεψοδικία νὰ τρυπώνῃ πιά στὰ δικαστήρια εἴτε κάτου ἀπὸ τὴν καθαρεύουσα, εἴτε κάτου ἀπὸ τὴ δημοτική. Τὸ ζήτημα δικονομικό,

τύρο ! τί μαρτύριο ! Νέσσαι κκκός, νὰ φωνάζεις,
νὰ βρίζεις, νὰ πιάνεις μιὰ γυναίκη ἀπὸ τὰ μαλλιά
καὶ ν' ἀνοίγεις τὴν πόρτα καὶ νὰ τὴν ρήχνεις δᾶω
κι αὐτὴ νὰ μὴ αἰλεῖ, νὰ μὴ βρίζει, νὰ πιάνει μόνο
τὰ χέρια που τὴν σκοτώνουν νὰ τὰ φιλεῖ καὶ νὰ
κλαίει ! Νὰ τῆς λέσ : Μὰ πὲς τίποτα ! Μὰ βρίσει !
μὰ φωνάξε ! Κι αὐτὴ νὰ γονατίζει καὶ ν' ἀπλώνει
τὰ μπράτσα της τὰ γυμνά, τὰ τρεμάνενα καὶ νὰ
σου λέει : Σ' ἀγκω ! Σ' ἀγκω ! Ω ! τί μαρ-
τύριο ! τί μαρτύριο ! Ο 'Ορέστης καιράστηκε πιὰ
νὰ τὸ μνημόνιο.

— Κουράστηκα πιάνε νὰ τέλειωσε το πομπόφερο...
μπαίνοντας στο φέντασμα στὸ σπίτι μου και νὰ
θρηνεῖς διταν λείπω κι διταν έρχομαι νὰ σκύψτεις τὰ
μάτια και νὰ μη μιλεῖς!

"Α ! Κλαίς ! Κλαίς !
"Ενας μεγάλος ήλιος είχε πιά χυθεὶ ἀπόνω στίς
στέγης κ' η βουή τῆς πολιτείας ἀπὸ τοὺς δρόμους
φούσκωνε κι ἀνέβαινε. Κάποιες κουρτίνες ἀπέναντι
επλεύσανε κατ' τὰ σπίτια ξυπνούσανε.

Κι ὁ Ὁρέστης δρπαῖξε ἀπὸ τὰ χέρια τὴν Χρυσούλα καὶ τὴν τίνακες ἀπάνω καὶ τὴν ἐσπρωᾶς μέσα στὴν κάμερα κ' ἔκλεισε τὸ παράθυρο, νὰ μὴν τοὺς βλέπουν.